

Legenda

- Startplaats: Parkeerplaatsen aan de Gagel
- Grafheuvels

Best Bijzonder! Natuurwandelingen

Genieten van bijzondere natuur, karakteristieke landschappen of mooie gebouwen in Best? Trek dan je wandelschoenen aan of pak de fiets en ga eropuit. In en om Best kun je uitstekend wandelen en fietsen. Of je nu een frisse neus wilt halen of een stevige tocht gaat maken.

In deze folder vind je één van de vele mooie wandelroutes. Ook nog een andere route lopen of een fietstocht maken? Kijk dan op de website www.bestbijzonder.com voor een compleet overzicht. Of neem een rouf folder mee bij een van de Best Bijzonder!-informatiepunten.

Deze wandeling is ontwikkeld door IVN Best. IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Dat doet ze door veelzijdige activiteiten te organiseren, zodat mensen de natuur leren kennen, respecteren en ervoor zorgen. Vanuit deze visie is deze wandeling door natuurgidsen van IVN Best uitgezet. Zij kennen de omgeving goed en wijzen u op de mooiste plekjes, de flora en fauna onderweg.

Voor meer informatie kijk op www.inv.nl/afdeling/Best.

Colofon

Route en tekst:
Foto's:

Vormgeving:
DTP en druk:

Natuurgidsen IVN Best
Natuurfotowerkgroep IVN Best
en gemeente Best
MTD Landschapsarchitecten
Drukkerij Ketelaars, Uden

De Best Bijzonder!-wandelingen zijn mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van Best Bijzonder!, gemeente Best, MRE Stimuleringsfonds en Kloppend Hart van Het Groene Woud - provincie Noord-Brabant.

En vooral niet te vergeten door de inzet van veel IVN vrijwilligers!

**METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN**

Provincie Noord-Brabant

www.bestbijzonder.com

Routeapp

De wandelroutes van Best zijn ook opgenomen in de app 'Routes in Het Groene Woud' en de app 'IVN routes'. Met deze handzame app op je telefoon navigeer je over de juiste paden en wegen. Ze geeft bovendien extra informatie over bijzondere locaties langs de route. Download de app via de App Store/Playstore of scan de QR-code op deze folder.

Aarlesche Heidewandeling

3,7 km

De Aarlesche Heidewandeling

De Aarlesche Heide ligt op Bests grondgebied en is lang in gebruik geweest als militair oefenterrein van het Ministerie van Defensie. Het gebied ligt ingeklemd tussen het Wilhelminakanaal, de snelweg A58 en Industrierrein Heide. Daardoor is het geïsoleerd komen te liggen van de Oirschotse Heide, waar het oorspronkelijk deel van uitmaakte. Wat rest is een postzegel, maar wel een interessante!

Het verleden

In het gebied zijn allerlei sporen gevonden van menselijke activiteit. In het stenen tijdperk was het een toendra-achtig gebied, waar rondtrekkende rendierjagers verbleven. In de 19e eeuw zijn resten van een urnenveld uit de vroege ijzertijd en bronstijd opgegraven. Zo'n 4.000 jaar geleden was dit gebied in gebruik als begraafplaats. Ook ligt er nog een nooit nader onderzochte grafheuvel op de grens met het industrierrein.

De Aarlesche Heide

De naam is afkomstig van de buurtschap Aarle, die hemelsbreed maar een paar kilometer van de Aarlesche Heide af ligt. Het heidegebied werd eeuwenlang begraasd door schapen van boeren uit die omgeving. De mest van de schapen werd gebruikt om de arme zandgronden vruchtbaarder te maken, zodat er gewassen op konden worden verbouwd. Door de ontdekking van kunstmest liep het gebruik van dierlijke mest sterk terug.

Heide doet leven

De Aarlesche Heide is nu een klein en ruig gebiedje met heide, vennen en bebossing op 18 meter boven N.A.P., terwijl het noorden van Best 10 meter lager ligt.

Een heidegebied moet door mensen onderhouden worden, omdat het anders onverbidelijk verandert in bos. Heide is de moeite waard om zuinig op te zijn, omdat het maar zo weinig voorkomt en dan nog voornamelijk in Noordwest-Europa. Diverse plant- en diersoorten zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van deze biotoop. Jarenlang bloeiden dop- en struikheide hier weelderig. Door toenemende verdroging en vermisting (stikstof) krijgt dit landschap het steeds moeilijker. De bomen

Vennen

Het enige oorspronkelijke, ooit door de wind uitgestoven, ven in dit gebied is langzaam aan het verlanden. Doordat er berken en pitrus in groeien en door steeds grotere plakken veenmos. Dat kan enorme hoeveelheden water opnemen: sommige soorten tot wel twintig keer hun droge gewicht! De onderkant van de veenmosplant sterft steeds af, terwijl de bovenkant blijft doorgroeien. Hierdoor ontstaat na verloop van tijd een dikke laag dood plan-

hier zijn oud, maar ze ogen niet gezond en zijn klein gebleven als gevolg van die verdroging.

De heide is wel uitermate geschikt voor de levendbarende hagedis, die daarin vaak dekking zoekt en zich lekker opwarmt op de zandpaden. Met een beetje geluk zie je zijn sporen in het zand en met veel geluk zie je het beestje zelf.

Een deel van de Aarlesche Heide is bosachtig van karakter. Daar wordt dood hout niet langer opgeruimd, waardoor insecten en kleine zoogdieren er kunnen leven. Dood hout herbergt schimmels, paddenstoelen en andere organismen en bevordert de biodiversiteit.

tenmateriaal dat op een bultig tapijt lijkt en hoogveen wordt genoemd. In dit vennetje kun je zien hoe het begin van veenvorming eruit ziet. Hoogveen werd in vroeger tijden afgestoken in brokken, die onder de naam 'turf', 'klot' of 'moer' de mens als brandstof dienden. Het hoogveen vormt nu een bijzonder landschap in Noord-Brabant, met name in De Peel. Verderop in het gebied ligt nog een door defensie aangelegd ven, dat in warme zomers droogvalt.

Vogels

De Aarlesche Heide is een zeer vogelrijk gebied. De meest voorkomende soort is de roodborsttapuit, die graag bovenop een heidestruikje zit. Zijn kopje is zwart, hij heeft een witte halsband en rode borstveren. Zijn roep klinkt alsof twee steentjes tegen elkaar worden geketst.

Verder kun je hier kleine zangvogels, mezen, kraaiachtigen, spechten en een buizerd zien.

Klokjesgentiaan (foto voorkant)

Als je oppervlakkig kijkt, lijkt dit gebied alleen begroeid met pijpestrootje, heide en wat bomen. Kijk je beter, dan zie je bijvoorbeeld ook braam, brem, schapenzuring en zandzegge. Op de kale stukken rondom de vennen komt de kleine zonnedauw voor. Op de bomen en stronken groeien verschillende soorten korstmossen. In de zomereiken zitten vaak (aardappel)gallen. Maar het meest bijzonder is toch wel de klokjesgentiaan, een pareltje van dit gebied. Het is een zeldzame en wettelijk beschermde plant met mooie blauwe bloemen. Het is de waardplant van het gentiaanblauwtje, een mooi vlindertje, dat hier helaas al lang niet meer is waargenomen.

De kanaalzone

Het in 1923 gegraven Wilhelminakanaal maakt deel uit van een kanalenstelsel, dat vanaf 1910 dwars door de provincie Noord-Brabant is aangelegd. Er wordt druk gebruik van gemaakt door binnenvaartschepen. Maar het is ook een mooie, ecologische verbindingzone met statige eiken erlangs. De aalscholver voelt zich hier bijzonder goed thuis, evenals het ijsvogeltje, dat je als een pijl over het water kunt zien scheren, op zoek naar een lekker visje.

